

Novo leto — stari obračuni

Leto 1978 se končuje. Naša nova delovna organizacija prehrambene industrije HP Droga Portorož s svojimi desetimi temeljnimi organizacijami in skupnimi službami preživlja in je preživela prvo leto v naporih za spoznavanje in učvrstitev nove organizacije.

Eno leto, čeprav dolgo, je tudi kratko za podajanje analiz ali temeljnih ocen. Toda kljub temu je dovolj dolgo, da lahko trdimo, da je v tako kratkem času delo posameznih temeljnih organizacij že uglaseno.

Samoupravni organi in politične organizacije so pripomogli k hitrejšemu vraščanju posameznih delov v skupno delo.

Glede na to, da smo delovna organizacija, ki ima v svoji sestavi temeljni organizaciji, katerih dejavnost je vezana izključno na morje, želimo poudariti najprej pomen le-teh.

To so tozdr »Riba« in »Soline«, čeprav so posredno tudi ostali tozdr. Pri tozdr Ribi moramo pripomniti, da smo celo leto zelo težko pričakovali dve novi ladji, ki pa so na žalost v sami proizvodnji zakasnile, vendar upamo, da bomo prvo pričakali v najkrajšem času, druga bo sledila. Iz teh zakasnitev je razvidno, da se tudi naše domače ladjedelništvo bori z velikimi težavami. Nam pa so takšne težave seveda pokvarile nekatere naše programe, tako da nismo mogli uresničiti vsega, kar smo načrtovali. V tem letu smo tudi preizkusili dve ladji iz Poljske katere nam niso prinesle zaželjenih uspehov. Nekateri so mnenja, da je bilo naše testiranje drago, naša ocena pa je, da je bilo vseeno zelo poceni, ker nam je ta preizkus dal rezultate, na podlagi katerih smo se odločili, da ladij ne kupimo. Pomembno je, da smo začeli temeljito posegati v staro floto, v stare odnose in prepričani smo, da bodo z novimi ladjami prišli tudi novi časi za naše ribiče.

V tozdr Soline so pred velikim pričakovanjem za uresničitev dolgoletne želje: izgradnja moderne soline in nadaljevanje večstoletne tradicije pridobivanja morske soli. Moram poudariti, da bomo odločilno bitko, katera nam bo prinesla modernizacijo pridobivanja morske soli ali v nasprotnem primeru ukinitve solin, to se pravi — pokopali bi tradicijo, pokopali bi tisto, kar se je stoletja obdržalo in živelo. Mi smo prepričani v projekt, ki smo ga napravili, mi smo prepričani v to za kar se borimo, prepričani smo v postavitev takšne soline, v plasman in dobro delo tovarne.

Danes se verjetno marsikdo sploh ne zaveda kaj lahko takšna

tovarna prinese kraju še drugega, tistega o čemer nismo govorili, nismo govorili zato, ker je nemogoče, da bi takoj v začetku že vse dokončno predvideli. Lahko trdimo, da prav v teh dneh bomo odločilni boj za to, ali bo to postalo resnica, ali pa ne bomo imeli na tem področju več nobene čvrste perspektive. Upamo, da bodo ostala slovenska področja to razumela in se zavedala pomena take odločitve.

V samem tozdr Delamaris je v letošnjem letu začela obratovati nova hladilnica, res da, ena lastovka še ne prinese pomladi, vendar znanilka te pomladi pa je vsekakor. Resnično računamo, da je hladilnica le otvoritev procesa modernizacije v tem tozdr, ki si to nedvomno tudi zasluži.

Tozdr Začimba je letos preživela — lahko trdimo — od svojega obstoja eno najtežjih let. Leto sicer kot tako ni bilo težko, vendar se zaključuje s precejšnjo problematiko. To je temeljna organizacija, ki je odvisna od uvoženega blaga, po drugi strani pa je decentralizacija, ki se poraja iz popolnoma razumljivih razlogov, prinesla temu kolektivu precej skrbi. Računamo, da se bodo zadeve normalizirale, da bo tudi ta kolektiv uspešno korakal po svoji začrtani poti. Vendar brez posledic pa te težave ne bodo ostale. Letni program te temeljne organizacije je bil prav v zadnjih dveh mesecih najbolj prizadet. Tej temeljni organizaciji bo potrebno nuditi pomoč, da se bo hitro preusmerila in kot po navadi sledila utripu tržišča.

Nič bolje ni v temeljni organizaciji Argo. Temeljna organizacija Argo in Začimba imata v nekaterih izdelkih še vedno dupliran program, tozdr Argo pa se bori tudi s težavami nabave surovin. Dotrajana delovna sredstva onemogočajo hitrejšo preusmeritev na proizvode, kateri bi imeli boljši plasman. Tudi ta temeljna organizacija pripravlja nov program, s katerim si bo zagotovila boljšo bodočnost.

Temeljna organizacija Gosad je letos zaorala prve ledine v novi tovarni z novo proizvodnjo. Razumljivo je, da je naletela na težave, katere bomo s skupnimi močmi premagali. Ta delovni kolektiv se je z zagnanostjo spopadel s težavami in jih bo s pomočjo strokovnih služb hitro premagal. Potrebno mu je še nekaj dodatnih investicij, in proizvodnja bo stekla po programu.

Tudi temeljna organizacija Sudest čaka z načrti v rokah prihodnje leto. Začrtala si je nove smernice, nove dejavnosti in z upanjem gleda v prihodnost. Glede na to, da je v svoji občini ta kolektiv naletel na veliko razu-

mevanje, menimo da bo prišlo v kratkem času do realizacije tega programa. Ti programi naj bi bili že do konca leta v glavnem odobreni.

Kmetijska proizvodnja ima prav tako precejšnje načrte. Melioriranje sečoveljske doline, gojitev zgodnjih vrst zelenjave in sadja, obnovitev sadovnjakov in vinogradov, to so načrti o katerih se največ pogovarjajo v tozdr Kmetijska proizvodnja.

To »enoletno inventuro« — če se lahko tako izrazim, — končujem z dvema mladima temeljnima organizacijama združenega dela. To sta »Zivila« in »Blagovni promet«, ki sta se formirali iz več prejšnjih kolektivov. Razumljivo je, da je bila posvečena še posebna skrb vraščanju delavcev v novo zdravo organizacijo. Sma-tramo, da so rezultati zelo ugodni, še posebej, če razmišljamo o posameznih panogah blagovnega prometa. V tem letu sta se združili potniški mreži, združila se je distribucija — to se pravi, združili smo vsa skladišča na celnem področju, formirali enotno zunanjo in enotno notranjo trgovino. Mislim, da smo tukaj opravili veliko delo in to brez posebnih pretresov. Nekje smo to plačali z nekoliko slabšimi rezultati, drugih posledic ni bilo, čeprav bi bila lahko cena zelo visoka, toda zavedali smo se, da bi to ceno morali plačati samo mi.

Če bi na koncu poskušali pogledati v prihodnje leto, če bi poskušali pogledati kaj nas čaka v naslednjem letu, bi ugotovili, da stanje ni nič manj kritično, kot je bilo kritično tedaj, ko smo stopili v letošnje leto. Le bogatejši smo z enoletno izkušnjo. Letos je bilo veliko objektivnih težav, na katere nismo mogli vplivati. Naslednje leto bo potrebno spraviti disciplino na višjo

»Naš glas« izdaja delovna organizacija HP DROGA, Portorož. List urejuje uredniški odbor skladno s predpisi. Predsednik uredniškega odbora Sonja POZAR. Odgovorna in glavna urednica Albina SKAPIN. Tiska Železniška tiskarna Ljubljana 1978, v nakladi 2000 izvodov. List dobijo člani kolektiva brezplačno.

raven, da bomo vedno mislili tudi na dolžnosti ne samo na pravi. V letošnjem letu smo urejali enakost, celo na škodo nekaterih članov delovne organizacije. Sedaj pa bomo morali paziti, da bo nagrajevanje povezano z rezultati, z delovnimi uspehi. Nekateri so se borili za višje osebne dohodke, ki so se gibali ne glede na rezultate pri delu. V naslednjem letu ne sme biti avtomatičnih poviševanj osebnih dohodkov, pač pa se ti višajo lahko samo s povečanjem rezultatov dela. Torej, v naslednjem letu si moramo točno in precizno zastaviti cilje, dosego teh ciljev pa moramo zagotoviti tudi z urejenimi osebnimi dohodki, v kolikor cilji ne bodo doseženi, ne bodo doseženi planirani osebni dohodki oziroma planirana povečanja.

Če sedaj ob koncu strnemo rezultate našega dela, če se spomnimo vseh uspehov in neuspehov, ki smo jih doživeli, lahko še vedno trdimo, da beležimo rezultate in da zaključujemo leto 1978 z zadovoljstvom in z upanjem, da bomo v letu 1979 dosegli še večje rezultate.

Zakaj, leto 1978 smo zaključili, naša prizadevanja pa gredo naprej v leto 1979, 1980... do tedaj dokler so časovno zastavljene naloge na posameznih področjih, — nove investicije, novi proizvodni programi, boljši odnosi do dela...

Pri vseh prizadevanjih pa ne smemo pozabiti na zdrave medsebojne odnose, ki jih moramo razvijati vsakodnevno, ob vsakem času in ob vsaki priliki in ki bodo zgrajeni na čvrstih samoupravnih socialističnih temeljih.

Mnogo delovnih uspehov želimo delavcem v delovni organizaciji.

Glavni direktor

*Srečno, zdravo
in uspešno
novo leto 1979*

*želimo vsem delovnim ljudem
v naši delovni organizaciji*

DRUŽBENO POLITIČNE ORGANIZACIJE
SAMOUPRAVNI ORGANI
GLAVNI DIREKTOR

Temeljne organizacije združenega dela v HP „Drogi“ Portorož

TOZD SOLINE

Kako so nastale naše tozd, kakšen je bil njihov zgodovinski razvoj, kakšna je sedanost, samoupravni, družbenopolitični in dohodkovni odnosi ter načrti za prihodnost, so bila osnovna vprašanja, ki so nas zanimala pri predstavljanju vseh tozd v HP Drogi.

Naključje je pač hotelo, da smo v tozd Soline prišli ravno v času »letnih« dopustov, ki so v Solinah v poznojesenskem in zimskem času in zato smo se pogovorili samo z direktorjem tozd **tov. Ciril Somrakom**.

Sedaj je namreč na Solinah čas, ko ni več »žetve«, kar je bilo je bilo, poletje z vročim soncem je napravilo svoje, zima pa pustila solinarje doma. Delajo le delavci v skladišču soli, vodstvo in administracija ter delavci v mehanični, mizarski in elektro delavnici.

»Časi, ko se je pobiranje soli vršilo tako, da se je na soline preselila vsa družina so minili. Ostanke starih hiš so ostali, ostali so spomini in pričevanja, toda družin, ki bi se zaposlile v sezoni na solinah ter se nato spet odselile na svoje domove v okolici, kjer so obdelovali zemljo, gojili zgodnje breskve in oljke ni več. Ostali pa so delavci, ki so v tozd zaposleni, njihova družina pa si ustvarja novo družino in opravlja delo drugje. Niso več vezani eden na drugega, danes če hočeš na delo v tozd Soline, ti ni več potrebna družina (nekoč je bil to pogoj, če si hotel biti solinar), saj je delo drugače organizirano. V tozd je zaposlenih okrog 130 delavcev, v glavnem domačini, v bodočnosti pa bo potrebnih še več delavcev.

Zakaj in kakšna je ta bodočnost?

Povedali smo, da se delovni pogoji spreminjajo, spreminjajo se naravni pogoji, pridelava soli iz leta v leto pada. Največje proizvodne rezultate smo imeli od leta 1945 do leta 1954. Sedaj pa je potrebno sol uvažati, saj solarna v Tuzli ter manjše soline ne pokrivajo vseh potreb. Sol je zelo pomembna začimba, tako za

zdravje, v gospodarstvu, proizvodnji mesne in kemične industrije, pozimi pa nam kar prav pride tudi na cestah.

Letos je bila naša avtocesta že nekajkrat slana (ne zaradi cestnine) saj sta poledica in sneg že kar dovolj pogost pojav v letošnjem letu.

Povrnimo se nazaj. Sol potrebujemo in ker jo sedaj še ni dovolj doma jo moramo uvažati. Naše morje pa je vir iz katerega so že naši prapradedi in še njihovi predniki črpali sol. Prvi zapiski o tem so že iz 5. in 6. stoletja, kjer omenjajo, da so imeli svečeniki v svoji lasti soline, kjer so pridobivali sol. O tem nam govorijo zapiski Rižanske večje iz leta 804.

Poglejmo malo v ostale knjige in zasledili bomo sicer prispodobno, a vendar, Martina Krpana, ki na svoji kobilici tovari sol — včasih pa še kobilico, — od morja v notranjost.

In ker imamo morje in take pogoje za pridobivanje soli, so se v tozd Soline odločili za investicijo, zgradili naj bi novo tovarno soli. Kaj bodo s tem pridobili in kaj bo pridobila celotna jugoslovanska skupnost? Mi, delavci Droge, posebno pa delavci tozd Soline, ki bomo zagotovili lepšo bodočnost, pri nas bodo dobili delo novi delavci, in kjer se dobro gospodarji se lahko prispodari še za ostale.

Jugoslovanska skupnost pa bi dobila domačo sol, ki bi bila zaradi proizvodnega načina zelo kvalitetna in imeli bi jo doma. Investicija znaša okrog 892 milijonov din, končana naj bi bila do leta 1981. Sredstva bi zagotovili iz kreditov, soudeležbe in lastnega prispevka.

Izgubili bi sicer eno primorskih posebnosti, soline, toda izgubili jih bomo tudi sicer, saj so potrebna sredstva za obnovo, ki pa se ne morejo pokrivati z lastnim dohodkom. Izgubili smo posebnost solin že tedaj, ko se je začela razvijati industrija in so se solinarske družine začele, kot osnovna proizvodna enota, vključevati v proizvodno delo tudi izven solin.

Tov. Somrak je dejal: »Upamo, da bomo uspeli s predlogom, in da bo naša investicija dobila družbeno podporo in da nam bodo nato zagotovili sredstva, ki jih potrebujemo za izgradnjo tega tako pomembnega objekta.

Ko smo iskali soglasja od raznih organov smo se obrnili tudi na krajevno skupnost Lucijo in jim razložili pomen te investicije. Krajsani se bojijo, da ne bi prišlo do raznih neprijetnosti, čeprav je iz investicijskega elaborata razvidno, da smo v tozd mislili prav na vse, tudi na varnost krajanov. Če se bo razvijala nova tovarna se bo ob njej razvijala tudi krajevna skupnost. Ze iz tega lahko tudi razvidimo, da je sodelovanje tozd Soline s krajevno skupnostjo Lucija uspešno. Za sedaj le z Lucijo, medtem ko imamo delavce, ki prihajajo na delo tudi iz drugih naselij, kot so Seča, Sečovelje, Malija, Raven, Padna... Omenili smo že, da so delavci povečini domačini in že starejši.

smo vsi preveč zavzeti s svojim delom. Prvič se je tudi sestala delavska kontrola, ki je pregledala zapisnike delavskega sveta in izvrševanje sklepov.

Osnovno organizacijo Zveze komunistov smo šele ustanovili in šteje 6 članov. Njen sekretar je Viktor Lubiana, prav tako je iz tozd Soline predsednik osnovne organizacije mladine za območje Portorož Berto Ruzzier. V osnovni organizaciji sindikata smo morali imeti nadomestne volitve, ker je dosedanji predsednik sindikata odšel na opravljanje del in nalog v drugi tozd, za novega predsednika smo izvolili našega mladega delavca Marka Dolinška. Družbeno prehrano imamo urejeno, malico nam vozijo iz menze v Izoli, pozimi enkrat na dan, poleti ko delamo tudi popolne pa dvakrat.

Na koncu najinega razgovora mi je direktor še ponovno dejal, da upa, da bodo odgovorni le sprevideli, da je taka investicija nujna, da se ne smemo drža-

Ciril Somrak, direktor tozd Soline

Nekaj imamo tudi mlajšega kadra, tudi ti so povečini domačini, nekaj pa jih je iz drugih krajev in iz drugih republik.

Stanovanjska vprašanja imajo v glavnem rešena, vprašanje pa je za bodoče, ko bo nova tovarna in bodo potrebovali nove delavce, ti pa bodo potrebovali stanovanja. Toda tudi o tem smo že razmišljali. Ciril Somrak je tudi dejal, da se mu zdi, da je med mlajšimi delavci premalo delovne zavesti, da bi jo morali bolj razvijati, zakaj od dobrega dela je odvisno tudi naše jutrišnje delo.

Omenila sem že, da je precej delavcev na dopustu, tako tudi predstavnikov samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij. Ker v poletnih mesecih delajo tudi cele dneve, če je potrebno, so sedaj prosti, ker koristijo dopuste. Toda direktor mi je podal opis dela in menim, da se bodo ostali predstavniki s tem tudi strinjali. Delavski svet delovne organizacije deluje dobro. Imel je že 18 sej, za seje pa se v glavnem pripravljajo sami, le če je kaj pomembnejšega pridejo delavci, ki so zadolženi za posamezna področja dela v skupnih službah ali tozd. Delegati zbora združenega dela so aktivni, medtem ko so delegati samoupravnih interesnih skupnosti, precej manj aktivni, potrebovali bi pomoč, ki pa jo včasih nimajo, saj

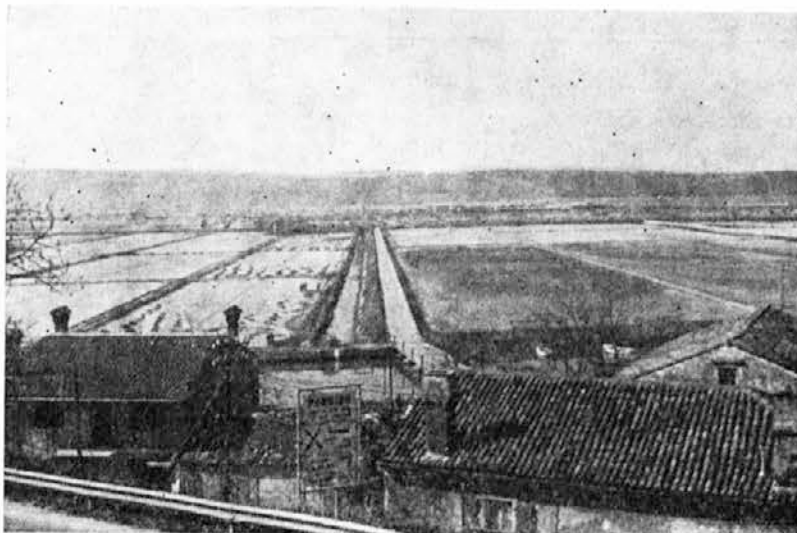
ti starega kot »pijanec plota«, (plot je lahko tudi majav), saj so se od časa, ko so nastale soline spremenili naravni in življenjski pogoji.

TOZD RIBA

Letos slavijo v tozd Riba 25-letnico ustanovitve ribiškega podjetja Riba. Kot začetek je datum, ko so se »privatne ribiške ladje«, če jih lahko sedaj tako imenujemo, združile v podjetje Riba. To je bilo januarja 1953, istega leta pa se je pridružil »Ribič« Piran.

Riba se je pozneje združila s kombinatom Delamaris (1. 1. 1962) v katerega sta se že prej združila podjetje Argo, Iris, Ikra iz Kopra ter zunanje trgovinsko podjetje Delamaris.

Takratna Riba je razpolagala s približno 28 ladjami, ki so bile vse majhne in slabo opremljene. Toda za takratne razmere so še kako odgovarjale. Nekatere od sedanjih ladij so še izpred leta 1959, zadnji dve ladiji so dobili v Ribo leta 1961, od takrat naprej se v izgradnjo novih ladij ni nič več vlagalo. Tako smo prišli v leta, ko je predelovalna industrija potrebovala vedno več ribe za proizvodnjo, pa tudi tržišče se je začelo zanimati za prodajo ribe. Na ladje so se začele najprej ugrajevati razni pripomočki za

Pogled na soline

sodobnejši ulov ribe, med te izboljšave štejemo ekosondre, začele so se raziskave morja v sodelovanju z Morskim biološkim inštitutom v Portorožu.

Vlado Požar, direktor tozd Riba

S spoznanjem, da samo na tak način ne morejo doseči ekonomskega učinka so v tozd Riba začeli iskati nove možnosti ulova. Tako imajo danes še 13 ladij, ki delajo »po starem«, dve ladji sta preurejeni tudi za globinsko koč (bela riba), štiri ladje ali dva para (lovita po dve ladji skupaj), pa so prirejene za ulov s povlečeno mrežo. Pričakujejo pa, in to že od letošnjega februarja novi ladji iz ladjedelnice Vela Luka. Ena od dveh naj bi prišla sedaj v mesecu decembru. Omenjeni ladji, je v ladjedelnici »Grebena« iz Vele Luke, otok Korčula naročila delovna organizacija »Intertrade« Ljubljana in so plod sovlaganja te delovne organizacije z našo delovno organizacijo. S tem smo, tako Intertrade, kot mi, dali primer resničnega sodelovanja in povezave trgovinskih in proizvodnih organizacij, še posebno v tako razgiban in težki panogi kot je ribištvo.

Druga pomembna investicija bo nakup 6 železnih ladij iz Italije. S tehničnimi izboljšavami in nakupom novih sodobnih ladij, bodo zagotovili neodvisno od vremena in mraka, stalno dobavljajne ribe za industrijsko predelavo.

Plan ulova za leto 1978 je bil 6.570 ton, toda dosegli bodo le okrog 5.000 ton. V planu sta bili zajeti tudi novi ladji, ki jih še ni in tako seveda nista prispevali svojega ulovnega deleža.

Ulovljena riba v septembru in oktobru je manj kvalitetna kot lani, je predvsem mešana riba, papalina, inčuni, sardele. Od ulovljene ribe se predela 81 odstotkov, ostala pa je za trg. Plava riba gre v predelavo, bela riba za prodajo v ribarnicah, ki jih ima tozd Delamaris po celi Sloveniji. V informativju smo tudi že pisali o dveh poljskih ladjah, ki so v najemu za dobo enega leta. Po preteku tega časa se bosta ladji vrnili nazaj na Poljsko. Pri ulovu s temi ladjami so nastale nepredvidene težave, saj so pogoji ulova pri nas drugačni, drugačna je npr. temperatura morja, hitrost, s katero se premikajo ribe in sta se morali posadki, ki sta sicer dopolnjeni z našimi ribiči, najprej navaditi na take pogoje dela.

Tozd Riba je torej tozd, ki nima pisane palete izdelkov, vendar pa

je njihova dejavnost zanimiva. Ne samo, da so še vedno vse preveč odvisni od naravnih pogojev, temveč je tudi narava tista, od koder črpajo svoje proizvode — ribe.

Delavcev — ribičev, je okrog 160, vseh skupaj pa je zaposlenih v tozd 200 delavcev, saj ima tozd Riba svojo mehanično, mizarstvo, elektro delavnico, mrežarno in skladišče rezervnih delov in pa delavce v vodstvu in administraciji.

Svoje plovne objekte ima tozd razporejene od Izole do Pule — Medulina, to je v Novigradu, Taru, Funtani, Vrsarju, Puli in Medulinu. V Izoli je 110 delavcev, medtem ko so ostali v krajih, kjer imajo ladje svoja pristanišča, še večkrat pa v bližnjih naseljih. Povezovanje v tozd je seveda težje, toda vseeno dosegajo uspehe pri delu v samoupravnih in družbenopolitičnih organizacijah. Sindikalne skupine imajo organizirane v Izoli in po terenu. Zaradi pogojev dela, — ulov ponoči, zjutraj oddaja ribe, nato počitek pred odhodom na morje, — je delo sindikalnih skupin in drugih organov v določenih obdobjih onemogočeno. Predsednik zbora delavcev je zelo aktiven in vedno pomaga pri pripravi zborov v Izo-

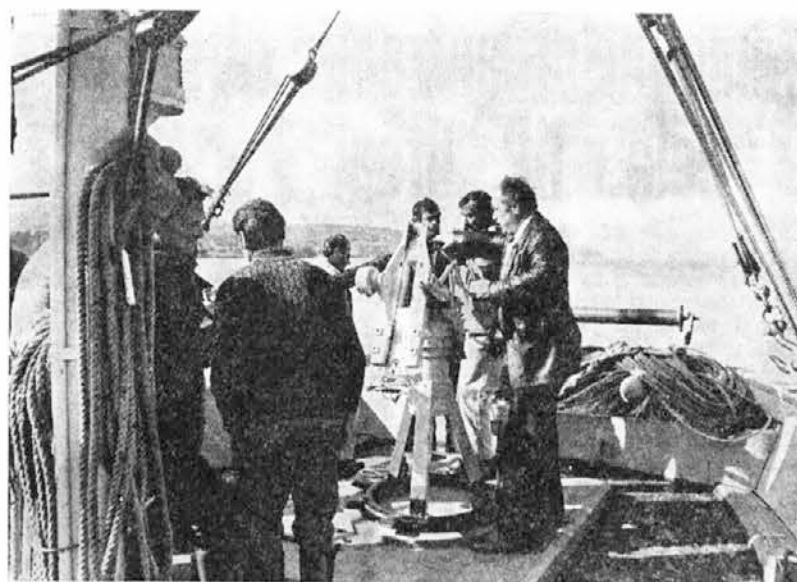

Jožef Markežič, predsednik delavskega sveta tozd Riba

li in po Istri. Ti zbori, ki so ločeni po terenu so skoraj že sindikalne skupine, saj imajo v nekaterih krajih le nekaj čez 10 ljudi. Če pa se ribe premikajo v različne kraje, grede tudi ribiške ladje za njimi, in tako včasih zjutraj ne veš, kje bo popoldne zbor delavcev, ali bo to samo v Puli, ali v Vrsarju, v Izoli ali kje drugje. Tako sindikat in zbori delavcev. Kaj pa ostale družbenopolitične organizacije in samoupravni organi? Začnimo pri najmlajšem rodu, ki ni organiziran v osnovno organizacijo Zveze so-

Ivan Stipančič, predsednik osnovne organizacije sindikata tozd Riba s sodelavko

V tozd Riba so na ribiške ladje montirali bojno orožje

cialistične mladine, medtem ko imajo v tozd osnovno organizacijo Zveze komunistov, ki šteje 14 članov. Sodelujejo tudi v vseh samoupravnih in družbenopolitičnih organizacijah na nivoju delovne organizacije in v samoupravnih organih, ki jih imajo v tozd. Včasih je sklepčnost težko dobiti, toda paziti morajo, da pač skličejo sestanke, ko so ribiči prosti. V okviru delovne organizacije pa se tega ne more, zato njihove prisotnosti včasih ni opaziti. Člani nekaterih komisij so aktivni, drugi spet čakajo na vzpodbudo od druge, tako je komisija za medsebojna delovna razmerja aktivna, delavska kontrola pa ne deluje. Povprečna starost ribičev je 35 let, v tozd so zaposleni pretežno moški, od vseh 200 zaposlenih je le pet žensk in to v administraciji.

Omenili smo že, da ribiške ladje niso stalno v Izoli in da imajo ladje pristanišča izven Izole. Kako imajo torej poskrbljeno za prehrano? Za tiste, ki delajo v delavnicah in upravi je topli obrok v menzi tozd Argo, ribiči pa dobivajo hranarino, ki je različna glede na kraj lovljenja. Če se zjutraj vračajo v matično luko imajo manj hranarine, če pa so izven matične luke pa se ta znesek poveča. Toda ta obračun se napravi le za dneve, ki veljajo za lovne dneve, za ostale pa ne dobijo nič.

Pa pogledjmo, kako je z delegacijami v tej tozd. Delegacije zelo slabo delujejo, lahko bi skoraj zapisali, da ne delujejo. Vzroke bi lahko iskali v že navedenih dejstvih, malo pa tudi v malomarnosti članov delegacij.

Ko omeniš stanovanja omeniš problem, ki se pojavlja ne samo pri delavcih v Izoli, temveč tudi po vsem terenu. Po Istri so problemi pereči, toda občine, kjer stanujejo naši delavci teh problemov ne rešujejo, ker menijo, da

mora to delovna organizacija, kjer so njihovi občani zaposleni. Ob tem pa grede vsi prispevki iz osebnega dohodka v občine, kjer ti delavci stanujejo. To samo mimogrede, drugo pa je to, da ribiči, ki so večinoma na morju nimajo časa za sodelovanje v krajevni skupnosti, kjer živijo, zato grede dogodki mimo njih. Nerešeni problemi pa ostajajo delovni organizaciji. Ob pogovoru z direktorjem tozd Vladom Požar in predsednikom osnovne organizacije sindikata Ivanom Stipančič, kjer sta stanovanjske razmere ocenili nekje že kot nezdržne, pa sta tudi povedala, da rešitev ne bo mogoča takoj, vsaj za vse ne. Ribiči zaradi pogojev odhajajo na delo v druge tozd ali v druge delovne organizacije. Toda problem nerešenega stanovanja nesejo drugam, kjer ga moramo reševati. Prihajajo pa mladi delavci, ki tudi nimajo zagotovljenega prostora bivanja. Dogajalo se je, to je sicer danes že zgodovina, za katero upamo, da se več ne bo ponovila, da so mladi ribiči spali na ladjah in tam imeli tudi vse kar so potrebovali za življenje. In včasih kar močno piha na obali. Vodstvo se trudi, da bi te probleme čimprej rešilo, pomagati hočejo delavcem, zato se z njimi dogovarjajo. Poleg vseh oblik samoupravljanja in delovanja v družbenopolitičnih organizacijah in (ne)delovanja v delegacijah so uvedli delovne sestanke s poveljniki ladij, vodji delavnic in delavci uprave, kjer se dogovarjajo za razne rešitve problemov. Upajmo, da bodo pri tem uspeli. Toda prav gotovo bo tudi za ta tozd to težje, če ne bodo drugi izpolnjevali tega kar bi morali. Tak zaostanek naročenih ladij povzroča škodo. Planirani ulov ribe se je zmanjšal, med delavci tozd pa povzroča slabo voljo, saj je rok dobave le malo prevelik.

Med tiskanjem našega glasila, smo zvedeli, da so v soboto, 23. decembra 1978 krstili težko dočakano novo ladjo v TOZD RIBA. Imenovali so jo INTERMARIS

Istega dne so imeli v TOZD DELAMARIS otvoritev nove hladilnice — novega uspeha delovnih ljudi.

Temeljne organizacije združenega dela v HP „Drogi“ Portorož

TOZD DELAMARIS

Spoznali smo tozd RIBO, oglejmo si sedaj še proizvodnjo in delo v tozd DELAMARIS. Tozd DELAMARIS namreč prevzema ribo od tozd RIBE, jo vskladišči (sedaj že v novi hladilnici), industrijsko predeluje in prodaja na trgu v 14 ribarnicah po Sloveniji, v Kranju, Ljubljani, Piranu, Kopru, Izoli, Sežani in drugod.

Proizvodni program zajema naslednje skupine izdelkov: konzerve drobne plave ribe (sardele, sardine, papaline, inčune), konzerve velike plave ribe (skuše, tune), mešane konzerve ribe z zelenjavo (predjedi), ribje paštete, brodet, slano ribo in gotove jedi na bazi fižola. Kot stranska dejavnost pa je proizvodnja ribje moke in olja ter izdelave pločevink za lastne potrebe.

Za letošnje leto so planirali največ predelave sardin v olju in

proizvodnja le 18 ton, leta 1958 pa v tozd ARGO 1.289 ton in v tozd DELAMARIS 1.709 ton. In da bi zaokrožili zgodovino nastajanja

Predsednik osnovne organizacije ZSMS tozd Delamaris, Siniša Prutik

janja tozd v Izoli, pogledimo še, kako je nastajala sedanja tozd DELAMARIS.

Okrog leta 1880 je bila ustanovljena tovarna pod nazivom »Francoska splošna družba za živilske konzerve«. Tovarna je preživljala hude krize med prvo svetovno vojno. Iz težav je pomagala »Anglo-Avstrijska banka«, ki je vse kadre in naprave preselila v Scharlinz pri Linzu. Po letu 1920 so se delavci začeli vračati v Izolo, kjer so se zaposlili v tovarnah z novimi imeni. Tovarna »Anglo-Avstrijske banke« se je preimenovala v »S.S. Conservifici«, lastnik je bil industrijalec Stock, ki je razširil proizvodne prostore in montiral nove stroje. Prav tako je združil privatne ribolovne objekte in jih za tiste čase moderniziral. Tovarna je kmalu menjala lastnika — prevzel jo je fašistični funkcionar odvetnik Alessi; tovarna je dobila novo ime »Ampelea«, po vojni pa je začela poslovati pod imenom »Iris«. Le-ta se je z drugimi podjetji 1. 1. 1959 združila v kombinat konzervne industrije Delamaris, leta 1962 pa se je priključila še Riba.

Vrniti se moramo nazaj v sedanjost. Ugotovimo lahko, da so v tovarni, ki je bila nekoč mo-

Predsednica delavskega sveta tozd Delamaris Liljana Tripar, v ozadju sodelavec Milan Briljavec

omaki, to je 3087 ton, nato po količini sledijo predjedi 2.307 ton, fižol 999 ton in srbski pasulj 746 ton. Ostale količine so manjše, toda skupno planirana proizvodnja vključeno z izdelavo pločevinaste embalaže, nalepk in tiskanje nalepk — okrog 10 tisoč ton.

Iz statističnega prikaza razvoja ribje industrije vidimo, da je bila v letu 1947 v sedanjih tozd ARGO in DELAMARIS skupna

Na zboru delavcev tozd Delamaris govori direktor tozd Evgen Ferluga

derno opremljena sedaj stroji že tehnološko zastareli in izrabljeni. Če — in ugotovili smo, da možnosti za nadaljnji razvoj predelave ribe obstajajo, tako po kvaliteti kot tudi po količini — potem moramo seveda začeti z investicijami. Do konca meseca marca 1979 mora biti pripravljen investicijski program, izveden pa do leta 1980. S tem se bo proizvodnja precej povečala, iz proizvodnega programa pa bodo izločili predelavo fižola, ki ga bodo predelovali v novih prostorih tozd ARGO. V tozd DELAMARIS pa bodo dosednji program razširili s polpripravljenimi in pripravljenimi ribjimi jedmi. Tovrstne proizvode pri nas v Jugoslaviji še nimamo, v svetu pa te jedi predstavljajo izdelke masovne potrošnje.

Predvideva se tudi modernizacija in rekonstrukcija izdelave pločevink, pozneje pa tudi razširitev proizvodnje tako, da bi pokrivali tudi potrebe ostalih tozd po pločevinkah. Pridobitev naše tozd je nova hladilnica s precej večjimi kapacitetami od dosedanjih. Prodaja sveže in zmrznjene ribe dosega 2.636 ton. Prodaja poteka preko ribarnic, terenske prodaje z avtomobili in grosistična prodaja drugim delovnim orga-

Rade Mladenovski, sekretar OOZK v tozd Delamaris

nizacijam. Bela riba iz ulova tozd RIBA pa se tudi izvažata.

Z investicijo se bodo v tozd izboljšali tudi delovni pogoji, ki so danes še težki, saj je v delovnih prostorih vlaga, nihanje temperature in preprihi. Izboljšati pa se bo morala tudi kvalifikacijska struktura delavcev. Fluktuacija je zaradi težkih pogojev dela velika, pa tudi bolezenski dopusti so pogosti. Ta problem je bil že tako pereč, da so ga morali obravnavati na osnovni organizaciji ZK, toda konkretnih rešitev niso našli. Tako nam je podal predstavitev tozd DELAMARIS tov. Evgen Ferluga.

V tozd so zaradi velikosti in različnih prostorskih lokacij ustanovili tri osnovne organizacije zveze sindikatov, imajo pa tudi ustanovljene sindikalne skupine, ki pa slabo delujejo, čeprav je sindikalni odbor sestavljen iz poverjenikov sindikalnih skupin. Članstvo v ZK, oziroma v OOZK, v zadnjem času neprestano krči, ker so to starejši delavci, ki so svojo delovno dobo že zaključili. Sedaj je manj kot trideset članov, vendar so evidentirani novi

za sprejem. Osnovna organizacija ZK se ukvarja s problemi nesklapnosti, potrebno bi bilo več aktivnega dela s člani, da oi se bolj zavedali pomena biti komunist, mi je v pogovoru dejal predsednik ene od OOZS in sekretar OOZK, tov. Rade Mladenovski.

Predsednik ene od osnovnih organizacij sindikata v tozd Delamaris, Miro Petelin

O ostalih aktivnostih v tozd sem se še pogovarjala s tovarišem Miro Petelin, ki mi je opisal delovanje sindikata. Dejal je, da je še preveč dela le na posamezniku, da nismo še izkoristili vseh samoupravnih možnosti, saj nam nekateri odbori, npr. delavska kontrola ne deluje.

Delo je dvoizmensko, na nekaterih delih pa tudi troizmensko, včasih ko je ulov ribe večji je tudi delo v tej tozd potrebno organizirati tako, da se prevzame ribo, ki gre v predelavo, v hladilnico ali pa za ribjo moko. Delo v sedanjih prostorih je težko, kar povzroča bolezn med delavci. Z novo investicijo naj bi se ti delovni pogoji izboljšali, tako kot je že povedal direktor tozd, toda dosedaj so ti problemi še vedno prisotni. Ker je v našem tozd zaposlenih več kot šesto delavcev imamo delegacijo za zbor združenega dela, ki tvori konferenco z delegacijo za zbor združenega dela skupnih služb, za samoupravne interesne skupnosti pa imamo posebne delegacije. Te delegacije dosedaj niso dobivale nobene pomoči, zato tudi njihovo delo ni aktivno. Bolje je le z delegacijo za zbor združenega dela. Pri nas, kjer je največ žensk, sicer ne prihaja do raznih neprijetnosti pri varstvu otrok, saj so si delo uredili tako, da delata mož in žena v različnih izmenah, pa naj bo to pri nas ali v drugih delovnih organizacijah. Imamo pa precej problemov pri reševanju stanovanjskih vprašanj, saj je sedaj pri nas kar 157 prošenj za stanovanje, posojila ali popravila. Vsekakor je to področje, kjer bomo morali še gospodariti, da bomo lahko zlezli na »zeleno vejo«, saj se stanovanja ne rešujejo sproti, ker ni denarja, prihod novih delavcev pa je vsako leto večji. Pa tudi fluktuacija je velika, zaposlujejo precej delavcev iz drugih krajev in republik, za katere je potrebno reševati probleme stanovanj, toda stanovanj ni, o graditvi samskih domov pa se tudi še ni razmišljalo. To je sklop vprašanj, katere bomo morali reševati. Najprej se bodo z novo investicijo izboljšali delovni pogoji, to bo prispevek k manjši fluktuaciji delavcev in nato bo tudi ostale probleme lažje reševati, saj bodo stalni ne pa nenehno se spreminjajoči. S tem se bo seveda tudi

odstotek bolznin zmanjšal, kar bo predstavljalo manjši strošek v stroških tozdz Delamaris. Zato, da bi se naši delavci otresli vsakodnevnih delovnih naporov, in da bi se tudi izven svojega dela srečali s svojimi delovnimi tovariši smo organizirali enodnevní sindikalni izlet.

Obiskali smo Gorenjsko, kjer smo si ogledali zloglasne Begunje, kjer je dočakalo smrt mnogo naših ljudi in si nato ogledali še Bled in Bohinj.

Pred sindikalnim kongresom smo delavce seznanili s kongresnim gradivom, sedaj pa programa še nismo izdelali. Kar sprti se nam pojavljajo problemi, ki jih moramo stalno reševati, tako da bi naš program bil res samo zelo okviren, saj se pojavljajo vedno novi problemi.

Pri nas se torej trudimo, vsak pač po svojih možnostih, da bi uresničevali svoje naloge in da bi postali resničen samoupraven tvorec v celoti naše samoupravne socialistične družbe.

TOZD ARGO

V tozdz Argo združuje delo 160 delavcev — leta ima svoj sedež v občini Izola. Občina Izola meri 2841 ha in ima 11.000 prebivalcev. Občani mesta Izole so organizirani le v eno krajevno skupnost, v katero štejemo tudi območje, kjer ima svoj sedež tozdz Argo. V občini Izola pa sta še dve krajevni skupnosti, Dvori

Franc Kranjc, predsednik osnovne organizacije sindikata tozdz Argo

nad Izolo in Jagodje, nova reorganizacija pa predvideva razdelitev mesta Izole na tri krajevne skupnosti, kar nam pove, da bo v občini Izola delovalo pet krajevnih skupnosti.

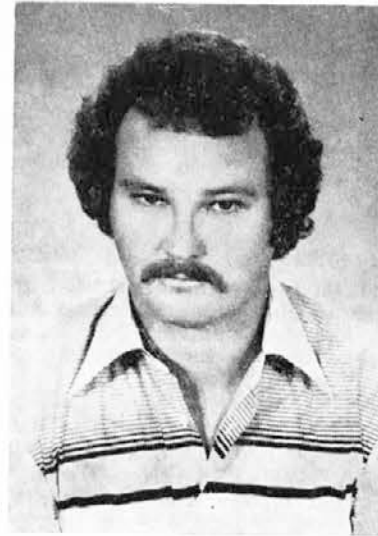
Poglejmo, kako se je razvijala tozdz Argo, ozreti pa se moramo 100 let nazaj, ko je bila Izola še majhna vas s pretežno kmečkim prebivalstvom. Ribiči, ki so bili v manjšini, so krajevno tržnico zalagali le ob dobrem ulovu.

Leta 1882 so Francozi ustanovili industrijsko podjetje za predelavo rib »Francoska splošna družba za živilske konzerve«. Kmalu potem so Dunajčani ustanovili še dve tovarni »Warhanek« in »Namingher«. V času svojega nenehnega razvoja je tovarna »Warhanek« menjavala gospodarje in ime, pod italijansko okupacijo je delovala pod imenom »Arrigoni«, od leta 1957 naprej pa kot Argo. Prostori tovarne »Namingher« pa so kasneje prešli v last »S.A. Conservifici«, o tej tovarni boste več zvedeli pri tozdz Delamaris. Leta 1959 se je Argo, Iris, Ikra in zunanje trgo-

vinsko podjetje Delamaris združilo v kombinat Delamaris.

Nova integracija je sledila v letu 1977, ko smo se združili v delovno organizacijo HP Droga Portorož.

Zgodovina je za nami. Mi pa živimo za jutri in gledamo v bo-

Franc Mataus, predsednik delavskega sveta tozdz Argo

dočnost, ki zahteva naše nenehne napore za zagotovitev boljših materialnih in delovnih pogojev delavcev.

Kako je danes v tej tozdz in kaj vidijo v bodočnosti?

Trenutno ne moremo govoriti o večjih uspehih, saj so precej izpod zastavljenega plana. Eden od vzrokov je prav gotovo priprava na selitev v nove prostore v industrijsko cono v Izoli. Drugi vzrok je v tem, da izdelki, za katere so mislili, da bodo pripravljene za proizvodnjo in seveda za prodajo še niso pripravljene. In tretji vzrok je v pomanjkanju kave, o čemer smo že poročali, ko smo pisali o tozdz Začimba.

V tozdz Argo danes proizvajajo: Argo juhe, instant napitke za prodajo v avtomatskih napravah, kavo, kavovine, instant kavo, paradiznikov koncentrat, ketchup, hren in paštete.

V svojem programu imajo v tozdz Argo veliko investicijo, omenili smo, da se bodo preselili v industrijsko cono v Izoli. Tako predvidevajo, da bodo v novih prostorih začeli s proizvodnjo no-

Albert Jurišević, sekretar OO ZK tozdz Argo

vih izdelkov in še izboljšali kvaliteto sedanjih. Dosedanji asortiman mislijo razširiti pri juhah še na ribjo juho, kokošjo in zdrobovo juho. Proizvodi, ki se bodo proizvajali v novih prostorih bodo temeljili na bazi kokošjega mesa. Iz tozdz Delamaris, pa se bo prenesla v nove prostore proizvodnja fižola.

Predvideva se sodelovanje s tozdz Kmetijska proizvodnja, kjer naj bi v svojo dejavnost vnesli saditev paradiznika in tako zagotovili surovino za izdelke tozdz Argo. Tako mi je v svoji kratki predstavitvi povedal direktor tozdz Argo, Vinko Franetič.

Proizvodnja pa zahteva delavca, ki je sposoben opravljati svoje naloge. Toda, da lahko opravlja naloge mora imeti zagotovljene ne samo delovne temveč tudi ostale pogoje. Delovni pogoji se bodo z novimi prostori rešili, kaj pa ostali?

Kako je danes v tozdz Argo? O tem mi je govoril Franc Kranjc, predsednik osnovne organizacije sindikata.

»Začel bi pri enem najbolj perečih problemov v našem tozdz, to je stanovanjski problem. Nismo še rešili stanovanjskih problemov starejših delavcev, pa že prihajajo novi, mladi delavci, ki si ustvarijo družino, pa nimajo zagotovljenih osnovnih življenjskih pogojev. Premalo imamo sredstev za reševanje, velika pa je fluktuacija delavcev, ker so pogoji dela težki. Na nekaterih oddelkih imamo sicer delavce z dolgo delovno dobo (oddelek kave, oddelek juh), medtem ko imamo na oddelku paradiznika, kjer so slabši delovni pogoji neprestano menjavanje delavcev. Prihajajo delavci iz drugih republik in krajev in se zaposlijo pri nas le začasno. Ko dobijo boljše delo odidejo drugam. Toda tisti čas, ko so pri nas, vemo, da moramo njihove probleme reševati. Večjih neresljivih socialnih problemov ni, če pa se pojavijo jih skušamo takoj rešiti. Zaposlene so v naši tozdz pretežno delavke, zato prihaja do dodatnih skrbi pri otroškem varstvu, vendar z malce volje stvari uredimo.«

Kako pa je z družbenopolitičnim delovanjem in samoupravljanjem v tozdz?

»Sedaj imamo le devet članov Zveze komunistov, sekretar je Albert Jurišević. Pripravljajo pa se na sprejem novih članov v Zvezo komunistov.«

Pogrešamo boljše koordiniranje med osnovnimi organizacijami Zveze komunistov v delovni

organizaciji. Povezovanje v okviru sindikalnega delovanja imamo v konferenci osnovnih organizacij Zveze sindikatov HP Droga, kjer imamo naše delegate.

Povezava s krajevno skupnostjo Izola je slaba, delavci še ne živijo kot krajan, temveč le kot delavci.

Ukvarjamo se s podobnimi problemi, kot druge tozdz pri delu samoupravnih organov, družbenopolitičnih organizacij in delegacij. Delajo le nekateri, zato delo ne poteka tako kot bi lahko in kot si mi želimo. Problemi so v nesklepnosti, ljudje prihajajo na seje nepripravljene, zato so sestanki predolgi. Pri članih delegacij še ni opaziti samoiniciative, čakajo da bi jih kdo vzpodbujal k delu in jim pomagal. Po volitvah delegatov nismo dovolj informirali o pravicah, dolžnostih in pomembnosti tega dela. Na izpitu je padlo izobraževanje izvoljenih delegatov, lahko pa rečemo, da je bil izpit zelo slabo pripravljen.

Druga slabost pri nas je tudi neaktivnost mladine, saj nimamo osnovne organizacije Zveze socialistične mladine. Z reorganizacijo smo sicer precej mladih izgubili, toda še ti, ki so ostali, so neaktivni.

V naši osnovni organizaciji Zveze sindikatov bomo sedaj po kongresu pregledali sklepe kongresa in si pripravili program dela za bodoče. Seveda se bomo tudi trudili, da bo delo samoupravnih in družbenopolitičnih organizacij in delegacij takšno, kot smo se obvezali s sklepi kongresov in kot določa zakon o združenem delu.

In čisto za na konec še tole. V tozdz Argo, tukaj mislimo lokalnijsko, imamo urejeno kuhinjo, od koder se nato razvaža hrana po ostalih tozdzih. Iz tega lahko ugotovimo, da imajo delavci v tozdzih urejeno prehrano.«

— 0 —

Tako smo zaključili predstavitev še štirih temeljnih organizacij. Predstavitev temeljne organizacije Blagovni promet, ki je bil zadnji registriran nismo pripravili, ker imajo tam v času pred novim letom polne roke dela. Pustili smo jih torej za naslednjo številko časopisa, kjer bomo to temeljno organizacijo, ki ima sedež v Portorožu, po vsej Sloveniji in Jugoslaviji pa svoja skladišča in potnike, — predstavili tako, da boste seznanjeni in da boste vedeli, kje vse so delavci Blagovnega prometa. Dragica Mekiš in Albina Skapin

Dvajseta obletnica 'Našega glasu'

Letos, v letu 1978, pišemo dvajset let odkar je začel izhajati interni časopis »Naš glas«. Od tedaj je časopis z manjšimi presledki stalno izhajal. Menjaval je sicer urednike, ki so bili zadolženi za resnično podajanje dejstev, menjavala se je tudi oblika časopisa, toda vsebina se marsikdaj ponavlja.

Interni časopis je bil ustanovljen z nalogo medsebojnega povezovanja in spoznavanja na novo ustanovljenega kombinata Delamaris.

Urednik pri časopisu je bil najprej Avgust Brezavšek, ki je s

zavzetostjo pristopil k delu. In ko smo ga ob 15-letnici izhajanja časopisa vprašali, kakšen je bil še namen ob ustanovitvi časopisa, je dejal, da so želeli, da bi bili delavci preko časopisa seznanjeni s tem, kar nimajo možnosti zvedeti drugje, da bi se v tem časopisu oglašali vsi delavci kolektiva, da bi se slišal glas o delovanju tudi navzven. Ostal je urednik največ časa, nato pa so prišli v kratkem obdobju Davorin Reščič, Gregor Kirn in Miloš Vukičević. V zadnjih petih letih pa imamo istega urednika.

Naši upokojeanci v svoji delovni sredini

Delavski svet delovne organizacije je sprejel sklep, da se ob priliki praznovanja 29. novembra povabi vse naše nekdanje delavce, ki so danes že upokojeni.

Kadrovska služba je pripravila spisek, iz katerega je bilo razvidno, da je naših nekdanjih delavcev kar čez 700.

Potem so se začele priprave za sprejem. Ob tem seveda ni primanjkovalo raznih zapletov, toda končno je bilo vse pripravljeno za sprejem naših upokojeancev, v soboto 9. decembra. Zbrali so se v menzi Argo in v tozid Začimba. V menzi Argo, jih je v imenu delovne organizacije toplo pozdravila Breda Pečan, predsednica delavskega sveta in Veselin Kezunović, direktor področja odnosov in splošnih zadev. V tozid Začimba pa sta za prisrčen sprejem poskrbela direktor tozid Jože Kuklin in Dragica Mekiš, referentka za družbenopolitične organizacije. Uradni sprejem je tako minil, v tozid Začimba so si upokojeanci nato ogledali proizvodnjo in se pogovarjali s svojimi nekdanjimi sodelavci. Ogledali so si prostore v katerih je od tedaj, ko so še delali že nastala sprememba. Tehnološki procesi se izpopolnjujejo, vedno več izdelkov iz tozid prihaja na tržišče. Nato so

se usedli in začeli med seboj pogovor o tistih časih, ko so bili tudi sami delavci in so ustvarjali dohodek in pomagali pri razvoju delovne organizacije. Zdaj pa so le opazovalci, toda veselijo se vsakega napredka, ki ga doživi delovna organizacija.

V tozid Argo so se po pozdravnem govoru upokojeanci začeli pogovarjati med seboj in obujati spomine na tiste dneve, ko so še delali skupaj. Skupaj so razmišljali, koliko časa je od tedaj, ko so delali in s kom vse so delali in se srečevali pri svojem delu.

V obeh krajih je za dobro voljo poskrbela tudi »harmonika«. Dva naša delavca sta bila pripravljena raztegniti harmoniko, upokojeanci delavci pa so seveda ob zvokih harmonike bili tudi takoj pripravljeni na ples.

Na koncu so vsi upokojeanci delavci dobili še izdelke iz naših temeljnih organizacij.

V tozid Gosad in tozid Sudest pa jih to prijetno srečanje še čaka.

Za zakonski jarem se je odločil FRANC KRAJNC iz TOZD ARGO in rekel »DA«.

Prav kmalu ga je posnela Nada Paliska iz DSSS.

Obema kličemo SREČNO!

30. let v delovni organizaciji delavka Alojzija Strancar, na sliko pa nismo ujeli druge 30. letnice Marije Babič

Naši slavljenici - naši jubilaranti

V prostorih jedilnice TOZD Argo — 28. 11. 1978 okrog 12. ure — je bilo živahno. Ljudje so bili svečano odpravljeni, kako bi tudi ne bili, saj so prišli po priznanje — priznanje za dolgoletno delo za 10, 20 in celo za 30 let!

Slavljenice je pozdravil predsednik konference osnovnih organizacij zveze sindikatov, namestnik predsednice delavskega sveta in direktor delovne organizacije.

Jubilaranti so prejeli tri priznanja: ustno priznanje, predstavnikov delovne organizacije, pismeno obliko priznanja na ličnih plaketah in denarno nagrado. Je to veliko ali malo, ali je oboje?

Namreč, pogledimo se v jutranji (še vedno pretresajoč) klic budilke, jutranjo naglico pripravljanja za delo, otroški jok, bolezen, čas, ki ravno zjutraj tako zelo hiti, marsikje prevoz, čakanje na avtobus — mrz, dež, in kar še najbolj mori — skrb, da ne boš zamudil. V drugi izmeni ni kaj bistveno drugače, saj (na žalost to še vedno velja bolj za ženski spol) po vseh gospodinjstvih delih hitimo še na popoldanski »ših«. In, o joj, dobro da imamo tega še malo, tretja izmena! Ta je šele ta pravi hudič. In tako dolga, dolga leta 10, 20, 30 in še več let v eni delovni organizaciji. Kako opisati, kako vse povedati? Vem, vem, strinjate se — ni mogoče! Pa vseeno, koliko veselih in zadovoljnih dni, koliko priza-

detosti in ogorčenj — koliko »živcev« nas vse to »košta«.

In ko se trudiš, delaš, hitiš, se mučiš — se ti pojavijo še kakšni birokrati (v pravem in seveda improviziranem pomenu) in ti dopovedujejo kako je s tem ali onem in kaj šele tisti, ki ti obračunavajo OD — mar, ne? tovariš jubilarant?

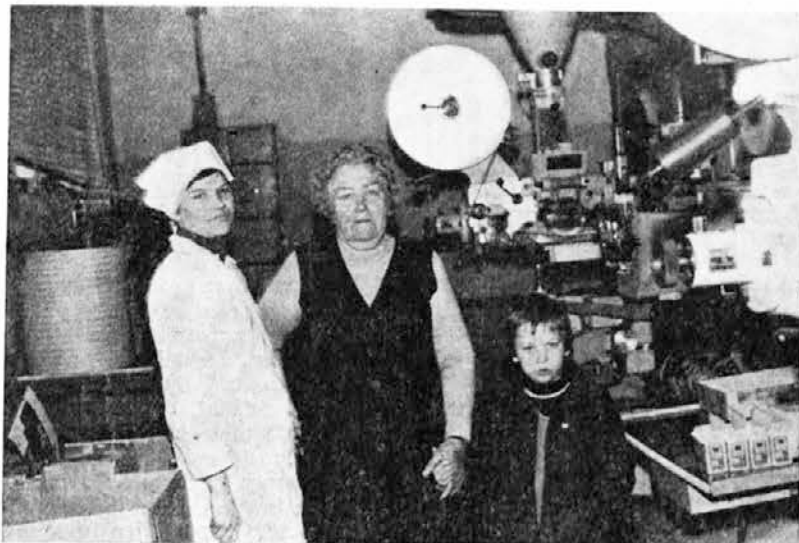
Toda, tako ti kot jaz veva, da ne moremo eni brez drugih in zadnji čas je, res zadnji čas, da spoznamo — delavci smo mi vsi! Da je med nami tudi kaj birokratov (v pravem in nepravem smislu) tudi vemo, kot vemo tudi, da jih je vedno manj.

Zakaj pa manj, se vprašamo? Zato, ker jih prevzgamemo. Kako pa gre to? Nikakor drugače kot na podlagi sporazumevanja, dogovarjanja ali če hočete, s socialističnimi odnosi.

Dejali boste, kaj imajo te besede opraviti z nami, jubilaranti? Veliko, zelo veliko! Da bo vseh zgoraj opisanih težav manj in vedno manj, bodimo strpni in vestni in ne nazadnje bodimo samoupravljalci. Jubilaranti bi nedvomno lahko povedali, da je bilo pred tolikimi leti slabše kot danes — tako v tovarni kot doma. Danes je veliko boljše, da pa bo jutri še boljše se moramo tudi mi, ki še nismo jubilaranti, truditi za tisti vedno boljši jutri, zgled pa imajo doma — to so naši slavljenici, ki jim kličemo SREČNO in USPEŠNO.

Na sprejemu upokojenih delavcev je bilo vzdušje prijetno

Nekdanji delavci — sedanji in bodoči

Zbranim jubilarantom in ostalim je spregovoril predsednik konference sindikata HP Droga Anton Kovšca

Alkoholik v delovnem kolektivu

Povsem normalno se nam vsiljuje vprašanje, zakaj velika večina ljudi uživa alkoholne pijače, alkoholiki pa postanejo le nekateri in, ali pomenita izraza pijanec in alkoholik eno in isto.

Družbene znanosti so dokazale, da sta za nastanek alkoholizma odločilne važnosti predvsem dva dejavnika: človekova osebnost na eni in okolje, v katerem živi in dela, na drugi strani. Za zdravo in usklajeno osebnost pa je nujno ravnotežje med tema dvema dejavnikoma. Ko na tej relaciji osebnost — okolje pride do hujših težav, nerodnosti, sporov, prične človek iskati način, kako bi se otresel občutka tesnobe, čustvene napetosti, strahu, osamljenosti, brezidnosti itd. Alkohol se mu iz pridobljenih izkušenj ponuja kot nekakšna »psihološka bergla«, za katero se opira na poti skozi življenje. Načinov in poti, po katerih zaide človek v alkoholizem je nešteto. Alkoholik postane praktično lahko vsak človek. Potrebne so zato samo nesrečne okoliščine, osebne težave in zgolj posebne prilagoditve in podobno.

Se zdaleč ni vsak, ki se opije, alkoholik, pa tudi vsak alkoholik ni vedno pijan. V zvezi s pitjem alkohola opisujemo dve bistveno različni zdravstveni sliki:

a) akutna zdravstvena slika ali pijanost,

b) kronična zdravstvena slika ali alkoholizem,

ad — a) Pri akutni pijanosti govorimo takrat, ko človek, (zmerni pivca ali alkoholik) popije večjo količino alkohola jo prenese, in se zato pojavijo pri njem nam vsem dobro znani zunanji znaki pijanosti, kot so: spremenjeno obnašanje, upočasnjeno mišljenje, opotekajoča hoja itd. Pijanost je torej časovno omejena telesna in duševna motnja, ki nastane kot posledica enkratnega uživanja prevelikih količin alkoholnih pijač. Opije se lahko vsak človek in nekaj vinjenosti ter vsaj eno pijanost v življenju doživi večina ljudi.

ad — b) V nasprotju z običajnim, takomenovanim družbenim pitjem alkohola, (ko človek popije kozarec, a se lahko odloči, da ga tudi ne popije) je alkoholizem, dolgotrajen, napredujoč in uničujoč bolezenski proces, za katerega je predvsem značilna neustavljiva želja po alkoholu, oziroma njegovih učinkov. Alkoholik pije, ker mora piti, ker je postal tako odvisen od alkoholne pijače, da brez nje ne more ne misliti ne delati. Gre torej za pitje, ki praviloma vodi človeka, ker je postal suženj alkohola, ker je v njem potreba po alkoholu tolikšna, da se ji sam ne more upirati, čeprav vidi, da ga vsestransko uničuje.

Alkoholik je torej tisti, ki vztrajno in prekomerno uživa alkohol in je pri njem odvisnost od alkohola tolikšna, da že kaže vidne duševne motnje, ali pa take pojave, ki kvarno vplivajo na njegovo duševno in telesno zdravje, njegov odnos do drugih ljudi, ter na njegovo socialno in ekonomsko blagostanje.

Kolikšna je škoda, ki jo trpijo delovne organizacije zaradi alkoholizma, bomo najlažje dojali,

če pregledamo njegov vpliv na produktivnost. Delovna učinkovitost je odvisna od različnih dejavnikov: zainteresiranost za delo, zbranost pri delu, hitrosti reagiranja, vztrajnost pri delu, mišične usklajenosti, ustvarjanje prijetnih medsebojnih odnosov, delovne discipline itd. Alkoholizem pa negativno vpliva na vse našete dejavnike. Znanstveno je dokazano, da že zelo majhne količine alkohola v krvi, motijo refleksno reagiranje, presojanje in odločanje. Čimbolj je kakšno delo zahtevno, tembolj je alkohol škodljiv.

Vidne posledice alkoholizma med člani kolektiva pa se kažejo kot zamujanje službe, predčasno odhajanje z dela, kratki dopusti, pogosti bolniški staleži, čedalje manjša zainteresiranost za delo in zaradi osebnostne deformacije alkoholika kot so: nezanesljivost, površnost, prepirljivost, lažnivost, tudi povsem skaljeni medsebojni odnosi. Alkoholik zaradi stalne ali občasne vinjenosti in zaradi slabega počutja, posebno ko preživlja »mačka«, slabše dela. Pa tudi povsem trezen je pri delu običajno manj učinkovit, ker je telesno povsem izčrpan. Delovni tovariši se pogosto povsem upravičeno pritožujejo, ker so sami primorani opravljati njegovo delo, oziroma popravljati napake, ki jih je napravil zaradi svoje površnosti in malomarnosti. Za delovno organizacijo je alkoholizem hud problem in ga je treba reševati zaradi povsem humanih pa tudi ekonomskih razlogov. Vendar se lahko vprašamo, kako naj se tega problema lotimo. Morda, predno v naši delovni organizaciji izdelamo program za zdravljenje in rehabilitacijo alkoholikov in preprečevanje alkoholizma, le nekaj splošnih dognanj:

— praviloma ima delavec pravico le v dveh delih izkoristiti letni dopust. Nekateri pa uporabljajo »plave dneve« zaradi zdravljenja »mačka«. S takšno potuho si onemogočamo, da bi pri alkoholikih, ki zaradi boleznih kršijo delovno disciplino, pravočasno disciplinsko ukrepali.

— Imeti moramo dosledne in enake zahteve po opravljanju delovnih nalog tako pri alkoholikih, kot pri drugih, zdravih delavcih.

— Z manj popuščanja in več reda in discipline, bi lahko glede alkoholikov že v zgodnjih obdobjih njihove odvisnosti od alkohola pripravili zdravljenje tako, da bi mu postavili: zdravljenje ali odpust.

V prvem primeru mu moramo omogočiti sposobno skupinsko družinsko zdravljenje in kompletno rehabilitacijo. Z zahtevo po zdravljenju pa ne smemo čakati do takrat, ko alkoholik že telesno in duševno propada.

Pri nobeni drugi bolezni se ne srečujemo s toliko nejasnosti ter zmotnimi predstavami o zdravljenju, kot pri alkoholizmu. Tisti, ki nima vpogleda v rehabilitacijo alkoholikov, si težko predstavlja številne postopke med dolgoletnim zdravljenjem. V tem sestavku bi rada le okvirno opisala kompleksno socialno psihiatrič-

no obravnavo alkoholikov, ki se izvaja pri nas v Sloveniji.

Za zdravljenje alkoholizma ne poznamo zdravil. Tetidis ni zdravilo, pač pa semično sredstvo, ki alkoholiku omogoči (dokler ga jemlje redno), da ne pije, ker se boji reakcije. Ko se odloči, da bo spet pil, ga ponavadi pravočasno preneha jemati. S sodobnim zdravljenjem alkoholizma, mislimo na skupinsko družinsko zdravljenje. Alkoholiku lahko res pomagamo, če v fazi zdravljenja razrešimo naslednje protislovje:

— alkoholik je v trenutku, ko razmišlja o zdravljenju, brez prijateljev (razen pivskih bratcev), čustveni odnosi v družini so na nitki, če niso že povsem pretrgani, v delovnem kolektivu pa so ga sili in mu ne zaupajo več. Skratka, zelo je sam. Stoji pa pred neizmernimi problemi, ki si jih je nakopal s svojim alkoholizmom. Ljudje pa lahko rešujemo življenjske probleme samo z razumevanjem, tovarštvom,

prijateljstvom in ljubeznijo. Alkoholik ima vsega tega malo ali pa celo nič.

— Protislovja lahko razrešimo le tako, da ga z ustreznimi psiho in socioterapevtskimi ukrepi razmeroma hitro in toliko socializiramo, da začne s svojim spremenjenim, že bolj socializiranim vedenjem in uvidevnostjo za svoje dejansko stanje, v skupini zdravljenih alkoholikov vzbujati vsaj čustvo naklonjenosti, pozneje pa tudi tovarštva in prijateljstva. Kasneje, včasih pa tudi že takoj, bo vzbujal podobna čustva pri svojcih in delovnih tovariših.

Svoj odnos do alkoholika (pa tudi do alkohola in alkoholizma) moramo spremeniti tudi družinski člani in delovni tovariši, zato moramo biti na primeren, aktiven način vključeni v proces zdravljenja alkoholika. V Idrijski bolnišnici, na oddelku za zdravljenje alkoholikov, pričakujejo najmanj 2-krat obisk najožjega sodelavca in vodje grupe ali enote, in sicer pri prvi in končni predstavitvi alkoholika. V terapevtskem procesu je treba doseči vzajemno in hkratno spremeni-

(Nadaljevanje na 8. strani)

Iz razstave mladinskega dela v tozid Delamaris

Tale posnetek je nastal letos spomladi, toda zaradi prazničnega razpoloženja in nasmeha jo objavljamo ob novem letu. Na sliki so delavke iz »Jelke« Vrhnika

Človek človeku - kri za življenje

Ko preberemo tak naslov pač ugotovimo, da gre za parolo, kot jih je danes na vsakem koraku, pač ena več. Vendar če se malo poglobimo v smisel teh besed, spoznamo, da pomenijo življenje. Koliko ljudi je bilo usposobljenih za delo, koliko življenj je bilo rešenih prav s krvjo, ki jo dajejo ljudje za sočloveka. V Sloveniji praznujemo letos 25-letnico krvodajalstva in kar zamislimo se, koliko krvi so darovali občani Izole v tem obdobju, če upoštevamo da 1000 občanov Izole letno daruje svojo kri za potrebe naših bolnišnic na obali.

Kot edini stimulans pa prireja Občinski odbor Rdečega križa Izola vsako leto sprejem krvodajalcev, na katerem prejmejo priznanja za darovano kri v obliki značke in pismenega priznanja. Letos pa so prejeli posebne značke ob 25-letnici krvodajalstva v SRS s priznanjem vsi tisti, ki so v preteklem četrtletju delovali pri organizaciji krvodajalstva ter vsi tisti, ki so dali kri več kot 25 krat.

Da bi krvodajalstvo bolj zaživel tudi v delovni organizaciji HP Droga — v tozd s sedežem v

Izoli (upoštevana še niso tozd živila) je bil dne 11. 4. 1978 ustanovljen aktiv Rdečega križa, ki naj bi koordiniral akcije in pridobival nove krvodajalce za to humano akcijo. V ta odbor so bili imenovani:

1. Devetak Mirjam in Olenik Marjan iz TOZD Riba
2. Furlan Marija in Kožlin Angela iz tozd Argo
3. Božič Palmira in Senica Lidija iz tozd Delamaris
4. Hojnik Milan in Božič Desanka iz tozd Blagovni promet
5. Dolhar Mitja in Mahne Peter iz delovne skupnosti Skupnih služb
6. Mladenovski Rade iz tozd Delamaris
7. Prutki Siniša iz tozd Delamaris
8. Jurišević Albert iz tozd Argo.

Za predsednico aktiva je bila izvoljena Devetak Mirjam, za tajnico pa Božič Palmira. Zadnje čase je krvodajalstvo v tozd bivšega Delamarisa upadlo, ni več tistega odziva, ki je bil nekoč in če bi ne dajali kri tisti krvodajalci, ki so kri že večkrat dali, bi beležili močan padec na tem področju. Upamo pa,

da bo aktiv prevzel iniciativo in ponovno oživel krvodajalstvo.

- Delovna organizacija ima pri Rdečem križu registriranih okoli 200 krvodajalcev, vendar je dalo kri v letu 1977 le 65 oseb, to je 99 odvzemov krvi, letos pa se je stanje nekoliko izboljšalo. Dne 27. 10. 1978 je Občinski odbor Rdečega križa Izola organiziral sprejem krvodajalcev ob 25-letnici krvodajalstva v Sloveniji in podelil našim delavcem priznanja:
- 5 krvodajalcem za 5 krat darovano kri
  - 6 krvodajalcem za 10 krat darovano kri
  - 4 krvodajalcem za 15 krat darovano kri

9. Sila Branko za organizacijo krvodajalstva.

Delovna organizacija pa je prejela spominsko plaketo za 25-letnico krvodajalstva v Sloveniji.

Če pomislimo, da potrebujemo 4 krvodajalce za liter te dragocene tekočine in da jo na kirurški porabijo za eno osebo, ki je bila težko poškodovana v prometni nesreči, na delu ali zaradi raznih krvavitev, zaradi obolenja, za porodnice od 3 pa celo do 8 litrov krvi. Torej nam je jasna potreba po krvi in se bomo v še večjem številu pridružili množici krvodajalcev, ki nesebično darujejo kri za ohranitev zdravja in življenja sočloveka. Zavedajmo se, da danes dajemo kri mi, morda pa jo bomo že jutri potrebovali sami in če ne bo krvodajalcev, ne bo upanja na ozdravitev nas in naših najdražjih.

Med tistimi, ki so dobili priznanja za darovano kri so bili tudi naši delavci. Na sliki Palmira Božič in Marjan Olenik

3 krvodajalcem za 20 krat darovano kri.

Značko 25-letnice krvodajalstva pa so prejeli:

1. Biassi Marija, ki je darovala kri 34 krat
2. Božič Desanka, ki je darovala kri 34 krat
3. Božič Palmira, ki je darovala kri 36 krat
4. Devetak Mirjam za organizacijo krvodajalstva
5. Kožlin Angela, ki je darovala kri 27 krat
6. Medoš Dino, ki je daroval kri 35 krat
7. Nemač Lucijan, ki je daroval kri 47 krat
8. Olenik Marjan, ki je daroval kri 57 krat

Mislimo, da smo s tem opravičili parolo, ki je napisana v uvodu.

Na koncu pa vas seznanjamo še s tem, da so bila podeljena priznanja in značke za darovano kri naslednjim tovarišem iz delovne organizacije HP Droga. Najprej tistim, ki so kri darovali le 5 krat: to so Bordon Lucijan, Kečič Marija, Mahne Branko, Peroša Lučana in Vale Marija. Za 10 krat darovano kri so dobili priznanja Stane Ambrožič, Ana Kleva, Jagodinka Markovič, Marino Pugliese, Lidija Senica, Ljuba Šmuc, za 15 krat darovano kri pa Bogomir Greblo, Stane Homovec, Mario Kavov in Igor Praselj.

Kri pa so darovali 20 krat: Albert Jurišević, Božena Kerševan in Marija Pilih. S. Samsa

Alkoholik v delovnem kolektivu

(Nadaljevanje s 7. strani)

njanje tako alkoholika kot njegovih svojcev in sodelavcev. Če omenjenega med zdravljenjem ne dosežemo, bo alkoholik še naprej osamljen in odtujen, nihče ga ne bo imel rad. Stisko zaradi občutka osamljenosti in izrinjenosti iz družbe pa bo lahko premagoval samo s ponovnim pitjem. Iz tega sledi, da moramo pri zdravljenju (in pozneje pri rehabilitaciji) alkoholika na primeren način sodelovati:

— člani njegove družine, ki mu stojijo ob strani, ga spodbujajo in obenem vztrajajo pri svoji zahtevi, da se res zdravi,

— člani njegove delovne skupine z razumevanjem, spodbudami, zahtevami in doslednostjo po redu, točnosti, delovni učinkovitosti, poklicnem izobraževanju in vključevanju v samoupravne družbene procese,

— skupina zdravljenih alkoholikov in njihovih svojcev v ambulanti ali bolnišnici s sodelovanjem terapevta,

— klub zdravljenih alkoholikov.

Če zahteve po zdravljenju v družini in delovni skupnosti usahnejo, torej, če dobi alkoholik potuho, so skupine in klub pa tudi terapevt po navadi brez moči.

Bodočnost v zdravljenju alkoholikov je tako kot pri drugih boleznih v čim zgodnejšem odkrivanju in to ob delu, v okolju, kjer se je bolezen tudi začela in razvila.

Stvar nas vseh je, da se zamislimo nad alkoholizmom in da vsak po svoji osebni in družbeni zavesti pristopi k reševanju te bolezni.

Mila Kukanja

Nasmeh, stisk roke, praznično razpoloženje jubilarov (iz članka o JUBILANTIH)

Kje in kdaj se lahko naši delavci športno udeležujejo

SPLOŠNA VADBA PRI »PARTIZANU« IZOLA

Ženske:

Vsako sredo do 19.30 do 21.30 v dveh starostnih skupinah v telovadnici osnovne šole »Vojke Šmuc« v Izoli, Prešernova cesta.

Moški:

Vsak torek in četrtek ob 19.30 do 21.30 v telovadnici »Partizan« Izola v parku »Arrigoni«.

Namizni tenis (moški in ženske):

Vsak torek in četrtek ob 19.30 do 21.30 v mali dvorani Partizana Izola v parku »Arrigoni«.

Kegljanje:

Vsako sredo od 15. do 18. ure na kegljišču Grand hotel Palace, Portorož.

Streljanje:

Vsak torek in četrtek od 17. do 19. ure v streljskem domu v Izoli (bivša železniška postaja).

Franc Krajnc

Brez kulturnega napredka delavci ne bodo zmogli upravljanja — Tito

Boj organiziranih socialističnih sil ni brez vsebine razvoja kulturne politike, ki je vsekakor pogoj za razvoj samoupravne socialistične družbe. Ena od naših socialističnih sil pa je sindikat, ki je poklican, da skupaj z drugimi družbenimi dejavniki spoznava in razvija kulturne potrebe delavcev in tako razvija našega delovnega človeka v vsestransko razvito kulturno osebnost.

Danes lahko to spoznavamo tudi iz naše družbene prakse, in sicer v sindikalnih organizacijah, kjer so nujnost kulturnega razvoja že sprejeli in delujejo v vedno bolj delovno-kulturnih okoliščinah.

V mnogih sindikalnih organizacijah pa se ta zavest vse prepočasno prebujata. To pomeni, da delavci nismo kos spoznanju, da moramo postati odločilni dejavniki kulturnega napredka iz česar nujno sledi:

— delavci, ki vse bolj postajamo gospodarji svojega materialnega življenja, moramo postati tudi gospodarji in ustvarjalci kulturne družbene reprodukcije, kulturne ustvarjalnosti,

— kulturno življenje in ustvarjanje je v neposredni zvezi z razvojem proizvodnih sil, z večjo

produktivnostjo, kar pomeni hitrejšo pot k (popolni) samoupravni socialistični družbi,

— kultura je in mora biti vedno manj le okras delu, biti mora vedno manj tudi zaprta ustanova kulturnih izbrancev, to pomeni, da mora biti kultura sestava človekovega dela in življenja,

— z razvojem kulturnega življenja našega delovnega človeka moramo odstranjevati socialne ovire, ki so postavljene iz različnih socialnih plasti, kar pomeni, da moramo ustvarjati možnosti za široko pretakanje kulturnih vrednot,

— na vseh področjih življenja moramo graditi socialistične samoupravne odnose, in sicer takšne, ki bodo vse bolj združevale proizvajalce in kulturne delavce, še več, da bodo tudi proizvajalci kulturno ustvarjalni, kar bo nedvomno dopolnjevalo ustvarjalnost profesionalnih kulturnih delavcev.

V današnjem in prihodnjem obdobju je ena od poglavitnih nalog sindikata organizirati delavce v TOZD v tisto smer, ki izraža kulturne potrebe delavcev. Kar se dogaja v TOZD pa je nesredno povezano z življenjem v krajevni skupnosti in občini, to pomeni, da moramo delavci kul-

turno politiko snovati v širši skupnosti, povezovati naše kulturne potrebe s celovitostjo našega življenja.

Delavci ne bomo mogli uživati in ne ustvarjati kulturnih dobrin, če ne bomo že v temeljni organizaciji združenega dela na tem področju zaživel.

Ena prvih, poglavitnih nalog sindikalne organizacije naj bo ustvarjanje takšnih razmer v TOZD, ki bodo omogočale sprejeti in URESNIČEVATI koncept kulturne politike.

Kaj je kulturna politika TOZD? S kulturno politiko TOZD določa vsebino, poti in sredstva kulturnega razvoja svojih delavcev kot tudi širše družbene skupnosti, posebno tiste sredine, v kateri se oblikujejo in razvijajo delavčeve kulturne potrebe. Kulturna politika tako sprejema koncept kulturnega delovanja, ustvarjanja in življenja.

Navajamo nekaj smeri koncepta kulturne politike:

1. TOZD se obveže, da bodo vsi delavci z nedokončano osnovno šolo le-to dokončali v času za to potrebnem,

2. razvijati potrebo po knjigi je ena temeljnih nalog sindikata v TOZD,

3. razvijati kulturno umetniške in proizvodno tehnične ustvarjalnosti delavcev, torej duhovno kulturo in tehnični napredek,

4. TOZD naj sklepa dogovore o posebnih letnih programih s kulturnimi organizacijami, npr. abonmaji v našem Avditoriju — tako bomo namreč zadovoljevali in razvijali svoje kulturne potrebe,

5. širiti družabno življenje delavcev,

6. kultura se bo tako razvijala kot nerazdružljiv del proizvodnega dela, samoupravljanja in življenja delavcev v kolektivu,

7. materialni pogoji morajo biti zagotovljeni (prostori, oprema, finančna sredstva itd.).

To je seveda le nekaj smeri organiziranja in obenem razvijanja kulturnih potreb. Vse te načine in možnosti pa je potrebno konkretizirati, natančno določiti načine izvajanja in financiranja. Ob sestavljanju planov gospodarskega, to je materialnega in družbenega razvoja, moramo planirati tudi kulturni razvoj.

Začrtano kulturno politiko pa bomo lahko uresničevali le, če bo ta izhajala iz resničnih potreb in okoliščin in dela delavcev in nenazadnje iz objektivnih, možnih materialnih, družbenih in kulturnih razmer v TOZD, in občini.

Zaradi tega moramo ugotoviti, kaj nas na področju kulture zanima, katere interese že uresničujemo, kakšna je raven kulturnih potreb in koliko smo pri tem pripravljene sodelovati.

Osnovne organizacije zveze sindikata so dolžne poskrbeti, da se vsi ti pogoji, razmere in možnosti raziščejo. Zopet pa je veliko načinov in poti, kako pridemo do vseh teh rezultatov. Nekateri od teh poti pa so vendarle osnovne:

— vse te raziskave prepustimo izobraževalni, kadrovske informativni in drugim strokovnim službam.

— lahko pritegnemo k sodelovanju tudi zunanje strokovne službe, če jih nimamo v delovni organizaciji, kot so sociologi, psihologi, delavske univerze in drugi,

— organiziramo razgovore z delavci in tako na neposreden način zvezo za njihove želje, potrebe, zahteve,

— uporabimo rezultate podobnih raziskav v KS in občini in izvedemo enkratne ali večkratne ankete in podobno.

Pri tem delu se moramo zavesti, da ni enega recepta za vse TOZD, ampak je treba upoštevati konkretne, dane razmere. To z drugo besedo pomeni, da moramo upoštevati tako naravo dela, delovne prostore in objekte, stopnjo izobrazbe delavcev, po-

(Nadaljevanje na 10. strani)

Mladi pri nas

V delovni organizaciji HP Droga je zaposlenih precej mladih. Nekateri so že organizirani v osnovno organizacijo, ostali pa se bolj ali manj uspešno pripravljajo na ustanovitev svoje osnovne organizacije, preko katere bodo lahko v določenih trenutkih nastopali enotno za utrditev in razvijanje samoupravnih odnosov v TOZD.

Mladi v TOZD Delamaris imajo svojo osnovno organizacijo, za katero v občinski konferenci Izola pravijo, morda še malce prezgodaj, da je ena najbolj aktivnih v občini. Kaj so pravzaprav delali in kaj pripravljajo za v prihodnje?

V pozdrav kongresu ZSMS so pripravili razstavo svojih dejavnosti v zadnjih letih, pred kratkim so organizirali šahovski turnir, na katerem je prvo mesto zasedel Sabaganič Zaim, drugo mesto Čatić Izet, tretje mesto Čatić Akif.

Dogovorili so se, da bodo večkrat organizirali sestanke za vse člane osnovne organizacije, kjer jih bodo seznanjali z organizacijo TOZD in delovne organizacije, in ne nazadnje, dogovorili so se, za bolj uspešno delovanje v samoupravnih in družbenopolitičnih organih. V TOZD je precej mladih, ki so le malo seznanjeni z raznimi, da ne rečemo »tabelami«, organiziranosti in poslovanja delovne organizacije. Ravno zaradi tega se nameravajo poglobiti v proučevanje tega, kar je seveda osnova za bodoče samoupravljalce, česar se mladi delavci zavedajo.

Osnovno organizacijo imajo tudi mladi za TOZD s sedežem v Portorožu (Soline, Začimba, del DSSS in del Blagovnega prometa).

Ob 29. novembru so mladi v tej OO ZSM pripravili krajšo proslavo, na kateri je uvodne besede podal predsednik Berto Ruzzier.

V kratkih besedah je tovariš Ruzzier opisal zgodovinsko pot nastanka naše domovine, nove Jugoslavije. V drugem delu svojega govora je samokritično spregovoril o tem, da se morajo mladi vedno bolj vključevati v družbenopolitično in samoupravno življenje v TOZD, delovni organizaciji, KS in občini — skratka, povsod, kjer živijo in delajo.

Na proslavo so mladi povabili udeležence NOB — predstavnika Obalne zveze rezervnih starešin, ki jim je pripovedoval o dogodkih iz NOB.

O delu in življenju osnovne organizacije ZSM v Gosadu nimamo zadnjih poročil, o njihovem predhodnem delu pa ste nekaj prebrali že v prejšnji številki časopisa. Upajmo, da se nam bodo spet kmalu oglasili tako, da vas bomo lahko obvestili o njihovem delu in načrtih.

Pričakujemo tudi, da se bo kmalu ustanovila osnovna organizacija ZSM v Sudestu, Argu, Ribi in Živilih, kjer so pogoji — mladi delavci.

Mladi delavci organizirani v OO ZSM se bomo nedvomno lažje med seboj spoznali, povezovali delo v reševanju naših težav in problemov, skratka — lažje bomo gradili temelje našega JUTRI.

Na uredniškem odboru smo se pogovarjali za podnapis k tej sliki. Nismo se mogli odločiti. Stolov je preveč za naš uredniški odbor, na dveh ne moremo sedeti. Torej, kaj naj napišemo. Pomagajte nam vi, bralci našega časopisa. Najboljši najduhovitejši odgovor bomo nagradili. Podnapis nam pošljite čimprej, da ga bomo lahko objavili v naslednji številki časopisa, najpozneje pa do 20. januarja 1979. Če nam ne boste poslali vi odgovora, se bomo morali pač še pogovarjati o podnapisu. Toda vemo, da nam ne bo potrebno.

Šport

Malo za šalo malo zares

Že v 5. številki Informatorja je bila objavljena »reportaža« s tekme v malem nogometu med TOZD Začimba in TOZD Blagovni promet. Namen pobudnikov tega srečanja je bil animirati delovne ljudi v delovni organizaciji, da bi se pričeli bolj organizirano oziroma sploh ukvarjati z rekreacijo in športom. Zamisel je imela velik odmev in kmalu je bila organizirana liga tekmovanja v malem nogometu med TOZD. Svoje ekipe so prijavile TOZD Argo, Blagovni promet, Delamaris, Gosad, Riba, Soline, Začimba in Živila ter Skupne službe. TOZD Sudest in Kmetijska proizvodnja nista prijavili ekip, vendar upamo, da se bosta bolje odrezali pri kakšni drugi športni panogi, v kateri bo novoustanovljena in upamo, da tudi prizadevna komisija za šport in rekreacijo prav gotovo tudi organizirala tekmovanje.

V prvem kolu tekmovanja v malem nogometu so bili 25. novembra doseženi naslednji rezultati:

- Argo : Začimba 4 : 0
- Riba : Skupne službe 7 : 2
- Blagovni promet : Živila 2 : 1
- Delamaris : Soline, prelo-
ženo

— Gosad je bil prost.

Argo je gladko premagal Začimbo predvsem zaradi netovariške poteze nekaterih igralcev Začimbe, ki niso prišli na tekmo in tako pustili soigralce na cedi-
lu. Riba je bila precej boljša od

Skupnih služb, vendar zlobni jeziki trdijo, da bi bil poraz Skupnih služb še višji, če bi jih ne bil okrepil golgeter Čižman, ki je bil strelec izrednega gola (priložnosti, ki jih je zapravil, ne omenjam!).

Tekma med Blagovnim prometom in Živili je bila pravi derbi in šele po trdi borbi je komercialistom uspelo premagati trgovce in to brez komercialnih trikov.

Tekma med Delamarisom in Solinami je bila preložena, ker

Naša OZD od A do Ž

Argo prvi se predstavi,
Ajdiv žganc osvaja svet,
Avtopark je za parado,
Alič za pohištvo vnet.

Barcaffé poživilja srca,
Brinjevec zapelje v greh,
Be-be čaj se pije z dudo,
Balcanaise zaprt je v pleh.

Cimet plačamo v devizah,
Celofan postal je križ,
cene dvajset glav planira,
curry kot nalašč za riž.

Čaj je nadomestek kave,
Česen ti spomin krepi,
Čižman se spozna na trave,
Ček brez kritja prida ni.

Delamaris kuha ribe,
Drogo ljubi narkoman,
Derčar sto številčk prežveči,
Delcaffé povsod priznan.

Ena plača up nam dviga,
Enkrat letno prost kot ptič,
Etikete — večna zmeda,
Embalaža je hudič.

Fi je prvi zlog filetov,
Figa isti ima pomen,
Fla-Vor-Aid — pobarvan zvarek,
Franjo znan je vsem ljudem.

Gringo je za pasje dneve,
Gospodarstvo star je trik,
Gobe polni TOZD »Matilda«,
»Glavni« naš je rešenik.

Hren do solz ti dušo gane,
HP je posrečen vic,
Hojnik dnevni red sestavlja,
Honorar ti »zvrta« stric.

Izola je ribji center,
Ingver prav nerad gre v mlin,
Iris so nam prekrstili,
»Istra-bar« je vir skomin.

Juhe stiskajo se v kockah,
Jurčki dragi kot žafran,
Janež vsilimo dojenčkom,
Janko »Zvezdi« ves predan.

Kralj ni kralj in niti deden,
Krajnc je s Štajerske doma,
Kumina črevesje lajša,
Kava onkraj je sveta.

Lovor ni samo za vence,
Lipa ima zlahen duh,
Lojze sto ljudi prevpije,
Limonada ni od muh.

Majaron gre v krvavice,
Mak med žitom se dobi,
Makovec pozna vse ceste,
Mišo z žogo se bori.

so igralci Delamarisa zaradi ulova ribe morali tega dne delati.

Prvo kolo je torej minilo v znaku borbenih tekem, v požrtvovalnosti pa so prednjačili še posebno veterani (že omenjeni golgeter, vratar Skupnih služb), ki jim po tekmi ni bilo treba nuditi niti umetnega dihanja. Med tekami ni omagal nihče, več pa jih je menda potem, ko so se trudili nadomestili med tekmo izgubljeno tekočino.

Ker so bile borbe »bolj zares«, je zato članek »bolj za šalo«, v naslednjih kolih pa bo na športnem terenu spet šlo »zares«, upajmo da ob še večjem številu navijačev. Pridite bodrit svojo ekipo — vstopnine ni!

Slivo Požar

Ramzes vrsta je konzerve,
Riba naš vsakdanji kruh,
Rožmarin ni le za šopke,
Revež dan pred plačo suh.

Seje žrejo ljubo zdravje,
Sol vsestranski ima efekt,
Stevo preskrbi vagone,
Sindikat ima defekt.

Šipkov čaj je boljši z vinom,
Šefa ne izbereš sam,
Štrancarja prevaža poni,
Šifre nove dan na dan.

Tuna se nam v morju roga,
Tajnica ve sto stvari,
Telex kar naprej ropoče,
TOZD za svoj oné skrbi.

UPI naša je pokora,
Um nam vedno sije nov,
Us dolar nas rešuje,
Urnih krač ob dveh domov.

Varežič duši se v aktih,
Verbič z vrha žuga vsem,
Vzorci niso le za kupce,
Vika reši vsak problem.

Zvezni zavodi so zgaga,
Zakon ima lukenj sto,
Zdravka ni še šla v pozabo,
Zbori vsi brez petja so.

Žgance zoblje lačna mladež,
Živilada — mali raj,
Žajbelj prepodi angino,
Že je abeceda vkraj.

Sonja Požar

BREZ KULTURNEGA
NAPREDKA DELAVCI NE BODO
ZMOGLI UPRAVLJANJA

(Nadaljevanje z 9. strani)

trebo po kulturi, navezanost na tradicionalne kulturne vrednote (npr. narodna glasba), sestav delavcev (spol, starost itd.), razvitost kulturne dejavnosti v občini (število kulturnih organizacij), število radijskih in televizijskih aparatov, kinematografov, gledališč, galerij, orkestrrov, knjižnic itd.), ekonomski položaj TOZD oziroma osebnih dohodkov delavcev, razvitost samoupravljanja, ki nam omogoča, da sami odločamo o kulturnih potrebah in njihovem razvoju.

Večina OOOZS bo pri tem delu naletela na težave in ovire, ki pa so ponavadi le navidez nepremostljive. Premagovati bodo morale zlasti tehnobirokratske težnje, ki se največkrat skrivajo za trditvami, da se za kulturni napredek ne da prav nič narediti, dokler ne bodo rešeni drugi, največkrat ekonomski problemi.

Akcija sindikata mora doseči široko udeležbo delavcev, doseči mora, da bodo delavci razmislili in povedali, kaj želijo, šele potem lahko začnemo s konceptom sestavljanja kulturne politike.

— 0 —

V naslednji številki Našega glasila vas bomo seznanjali o bolj konkretnih oblikah kulturnega delovanja v TOZD, obenem pa želimo, da se že oglašate s svojimi predlogi, željami, zahtevami.

Dragica Mekš

Med slavljenici so bili 10, 20 in 30 letniki, tile na sliki so iz tozd Riba

Slavljenč in povabljeni iz tozd Živila in Kmetijske proizvodnje, na slavnosti ob sprejemu jubilarov (obe sliki sta iz članka o jubilaritih)